

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТІ АННИ САВРАНСЬКОЇ

Немченко Іван Васильович,

канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри

української й слов'янської філології та журналістики

Херсонський державний університет

ORCID ID: 0000-0003-3041-1313

Україна

Анотація. У статті розглядаються Шевченкові мотиви в ліриці та ліро-епіці сучасної української авторки Анни-Ванди Савранської (Ковтунович). Звертається увага на особливості інтертекстуальних зв'язків між доробком поетеси та віршами й поемами з «Кобзаря». Відстежуються засоби творення образів Тараса Шевченка та близьких йому людей (друга Івана Сошенка, брата і свояка Варфоломія тощо) в доробку письменниці.

Ключові слова: алюзія, ремінісценція, цитація, лірика, ліро-епіка, образ.

Для доробку української письменниці й журналістки, перекладачки й публіцистки, освітянки й краєзнавиці, педагогині й композиторки, керівниці літературно-мистецького клубу «Барви» в Корсуні-Шевченківському Черкаській області Анни-Ванди Гнатівни Савранської (Ковтунович) постать Тараса Григоровича Шевченка (1814-1861) є наскрізною. Це засвідчують її тексти, що увійшли до оригінальної поетичної збірки «У Корсуні над Россю» (2021), та видруки в періодиці. Про творчість письменниці йдеться в статтях М. Волкова, Л. Бистрової-Дробот, О. Марчик, В. Метелиці, І. Павлюка, В. Поліщука, О. Шеренгової, Н. Щербини та інших авторів, котрі відзначають її неабиякий хист, зокрема виявлений на поетичному терені. Так, М. Волков констатує багатогранність обдаровання мисткині, її реальні творчі здобутки [1]. А В. Метелиця захоплюється самобутністю та великим творчим потенціалом цієї письменниці [2]. На матеріалі доробку корсунської авторки було опубліковано й наші розвідки «Міфологема води в поезії Анни Савранської» [3], «Патріотична домінанта в поезії Анни Савранської» [4] та «Жанрова система поезії Анни Савранської» [5]. Шевченкознавчий вектор у

творчості письменниці досі не досліджувався. Цим і викликана потреба появи чергової розвідки, присвяченої її доробкові.

Метою даної статті є простеження Шевченкових мотивів у літературному ужинку Анни Савранської, виявлення форм інтертекстуальних зв'язків між лірикою поетеси та творами з «Кобзаря».

Дослідженню Кобзаревих мотивів у творчості українських письменників різних епох присвячені праці І. Бріжицької, М. Вишняка, В. Гуменюка, І. Жиленко, М. Козак, Б. Кокуленка, В. Мисливої, О. Неживого, Г. Немченко, А. Новикова, Н. Романової, О. Січкара, Л. Тарнашинської та ін. Цей напрямок шевченкознавчих студій лишається актуальним у всі часи, оскільки приходять нові й нові письменницькі генерації, які освоюють і переосмислюють Кобзареві мотиви, образи, ідеї. Вдячним матеріалом для цього можуть слугувати твори Анни Савранської з Черкащини, яка і в житті, й у творчості орієнтується на немеркнучі заповіді Т. Шевченка, чиє імення увічнене в назві її рідного міста.

Як відомо, Т. Шевченко перебував у Корсуні (тодішнього Канівського повіту Київської губернії) тричі – в 1820-х і 1840-х роках проїздом, а влітку 1859 року – протягом тривалішого часу. Зупинявся у свого троюрідного брата і свояка Варфоломія Григоровича Шевченка (1821-1892). Писав тут вірші, малював, нотував народні пісні. У Корсуні-Шевченківському споруджено три пам'ятники Кобзареві (1957, 1970, 1999). Тож вони часто оспівуються в доробку місцевих авторів. У поезії-екфразисі «Роз'єднаний пам'ятник» (2018) Анна Савранська концентрує увагу на Шевченкових місцях на теренах Корсунського державного історико-культурного заповідника, колишніх володіннях Лопухіних-Демидових. Це й цитація з Кобзаря, представлена на камені біля входу до парку: «Золоті Тарасові рядочки / На граніті виписав різьбар. / Поряд люди ходять аж до ночі – / Всі стежки у нас ведуть у парк» [6]. А отже й очі відвідувачів традиційно зупиняються на написі як заповітові. За логікою, вважає письменниця, і сам

пам'ятник Шевченкові мав би стояти тут, але не судилось, опинився аж біля веж: «Та не підійшов до віршів автор, / Не постав над ними, як пророк. / Він – кобзар, бунтар, митець, руйнатор – / Проти брами слухає шумок... // Не доправили його за річку, / Не знайшлося надійного моста. / Тож він похмурніє символічно, / Край палацу скелею зроста» [6]. Завершується твір красномовним протиставленням: «Задививсь, як Рось у кручі гатить. / Гарно жив вельможа Лопухін. / О, таких вельможних є багато! / А Тарас такий у нас один» [6]. Авторка підкреслює унікальність поета-земляка, органічність його входження до свідомості міриадів поколінь українців.

Вірш «Білі вежі в холодну днину...», репрезентований у ліричному циклі «У Корсунському парку», живописує пам'ятник Кобзареві на тлі зимового пейзажу: «Загорнувся Кобзар в ряднину, / Що Кунцевич зліпив завбачно» [6]. Йдеться про митця Едварда Кунцевича, одного з авторів скульптурної Шевченкіани в Корсуні. А далі на території місцевого культурного заповідника героїні твору впадає у вічі меморіальне дерево – свідок прогулянок і роздумів великого поета: «А каштану Шевченка – гарно, / Він міцний, хоч уже каліка. / Додають латки йому шарму, / Наче шрами у чоловіка» [6]. Цей мікрообраз стає головним у вірші, що так і називається «Каштан Шевченка». У ньому наголошено на унікальності цього об'єкта з заповідним статусом. Старезний каштан і досі радує око містянина чи гостя Корсуня: «Він бачив Кобзаря – отой старий, крислатий. / А інших, хто стрічався з ним, – нема...» [6]. Крізь час і простір відчувається у цій місцевості, що стала легендарною, постійна присутність Тараса: «...Тут жива енергія сама / Поета, що ходив у парк – помалювати» [6]. І він, «піднаглядний всіма», переслідований владою, цькований та ув'язнюваний, присвятив себе Україні, її пробудженню до вільного життя: «Поет з очей полуду в нас зніма, / Шевченко тут – і розтає п'тьма!» [6]. І в посмертному бутті митець-пророк продовжує здійснювати свою просвітницьку й виховну місію.

З варіацією вражень поетеси від пам'ятника Кобзареві біля входу до заповідника зустрічаємось і в іронічному циклі «Паркові скульптури», де авторка згадує і радянські підходи до облаштування подібних об'єктів: «Де культура – там скульптура, / Наша творчість не дрима. / В нас цемент і арматура, / Коли мармуру нема. / Часто гіпс пускали в діло, / Тимчасове – не біда! / Головне, кругом гуділа / Пропаганда, як вода» [6], або: «Хижі звірі довгохвості / Стерегли прохід на міст. / Там була левиця кітна, / Круглобока, та бездітна, / А праворуч – лев до пари, / Білі паркові кошмари» [6], і водночас репрезентує мистецькі вибрики вже часів незалежності: «Нині в парку – дівка боса, / Із сучасних креатур. // Віяння весни натхненне, Та й дебела, та й нага... / А Кобзар? Горбатий, нене! / Підвернулася нога, / Похилився у зажурі...» [6]. Тож виривається відчайдушне побажання: «От якби алеї ці / Прикрашали в ряд скульптури – / Кращі витвори митців» [6]. Принаймні ще ніхто не перевершив найліпшого скульптора всіх часів і народів – саму природу: «Це – одвічне! Це – каміння! / Скелі древні, мох, бузок, / Дивне вічності творіння – / Цей валун і цей шумок!» [6].

До Кобзаревих місць у Корсунському парку письменниця апелює в цілому ряді поезій: «Як забути острівець духмяний, / На якому побував хоч раз? / Там живе любов Наталки з Яном, / А колись там малював Тарас...» («Янталочка») [6]; «Тут стільки див! І кам'яні тераси, / Й стежки, які ще згадують Тараса» («У Корсуні моєму будь як вдома!..») [6]. Водночас вона з сумом констатує, що не все зберегла людська пам'ять, не всі об'єкти, пов'язані з життям і діяльністю великих людей, дійшли до нас: «А, між тим, про Богданову хату // Загубилася згадка у часі, / Як пізніш про Шевченка Тараса» [6].

До розділу «Шевченків край» із збірки «У Корсуні над Россю» увійшло ціле гроно поезій Кобзарєвої тематики. Уже перший вірш, що є однойменним із заголовком розділу, підкреслює вагомість геніального співця-пророка в історії України, нерозривність його з рідним народом:

«...Скільки ж панів і чиновницьких зграй / Цю землю своєю вважали до часу! / Та волею Бога наш край, оцей рай, / Навіки належить поету Тарасу» [6]. І це при тому, що він «не мав тут ні грудки своєї землі, / У мріях зосталася власна хатина... / Художник, митець, арештант – взагалі / Чужа для володарів світу людина» [6]. Лейтмотив твору «Шевченковий край – Богом даний поету!» [6] відлунює й у фіналі вірша, віншуючи цю ліричну візитку думкою про доленосність появи Кобзаря на українському обрії.

«А ви спитайте у Шевченка» – назвою ліричного тексту, що став піснею, Анна Савранська спонукає сучасників частіше зазирати до «Кобзаря». Ремінісценції, парафрази й аплікації з творів поета «Якби ви знали, паничі», «Садок вишневий коло хати», «Сон» («У всякого своя доля...») покликані підтвердити нерозривний зв'язок співця-пророка, митця-просвітника з наступними поколіннями співвітчизників. Епіфора «Спитайте у Шевченка», подана в кожній строфі вірша, засвідчує актуальність його заповітів у всі часи.

Поезія «Я живу у Шевченковім краї» перейнята гордістю ліричної героїні за належність до нації, яку пробудив до гідного життя та боротьби великий Тарас. Серце і слово митця-патріота зігриває і надихає українців на подвижництво. Вдячні спадкоємці по духу увічнюють світлу пам'ять про Кобзаря: «Древній Корсунь, країни окраса, / Став Шевченківським – горде імення. / Ми тебе не забули, Тарасе, / Твої думи пророчі, натхненні!» [6]. Письменниця вдається до парафраз, апелюючи до текстів поета, зокрема, його знаменитого послання «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», сакралізує його літературну спадщину: «Як святиню, «Кобзар» розгортаю, / Щирим серцем читаю Шевченка» [6].

Вірш «Черкащина – мій край» оспівує наймолодшу область країни, яка, проте, має славу історію. Для поетеси це «квітка чудова / В Україні барвистім вінку» [6]. На цих теренах споконвіку утверджувалося й гартувалося державницьке мислення предків, героїчні традиції княжої та

козацької епох продовжили сміливці-холодноярівці. А ще нетлінними лишаються Тарасові золоті сліди: «Ти колиска Шевченкових слів. / І Дніпро, і озер твоїх очі / Увібрали багато краси. / Україні Кобзар напрозорив: / Буде мир, будуть мати і син!» [6]. Послуговуючись афористичною формулою з поетового твору «І Архімед, і Галілей...», Анна Савранська підтверджує глибинну віру співця в свій народ і його щасливу долю в майбутньому. А він, митець-пророк, завжди буде зі своїм краєм, із рідним ревучим Дніпром: «Хай летить наша пісня до зір! / Хай Кобзар задивляється з кручі / У Славути могутнього вир» [6].

Шевченкова постать сприймається авторкою як неперебутній символ українськості. Відтак історична хода українського народу з минулого до сучасності й майбуття в її поезіях традиційно пов'язується з долею та заповітами волелюбного Кобзаря: «О скелі гранітні, прадавні тераси, / Ви знали Богдана, ви знали Тараса» («Мій Корсунь – світла перлина») [6], «На горі, що «Богданова» зветься, / Палко билось й Шевченкове серце. // Тут вогонь із Холодного Яру / Окупантам усяким дав жару» («Преміальний тур на Чигиринщину поеток Антоніни й Анни, жартома й серйозно») [6].

У поемі «Наша мова про козацтво», до якої взято епіграф із Кобзарєвого послання «До Основ'яненка», авторка простежує, як лицарські гени озиваються в нащадках, перетворених імперськими силами на рабів. Здавалось би, звичайний син кріпака, якому уготовано було весь вік бути поміщицьким попихачем. Але Тарас, який і «думи слухав, серцем дослухався», і «козачком» – слугою, значить, між панами звався», відчув у собі людську й національну гідність. Він перейнявся болями міриадів таких, як сам. Тож «Тараса – за Україну – вигнали в заслання // І до кари додалася дика засторога: / Щоб поету, щоб таланту – не писати нічого!» [6]. Риторично звучать питання, порушені авторкою: «Чом боялися Шевченка? Чом боялись мови? / Чом ховали в казематах українське слово?» [6]. Та тому, що Кобзар перекреслював московський міф про те, що українців та України

не було й не може бути. І за російського царату, і за більшовиків «нашу славу Україну-Русь з її краями – / Обкрадали, поділяли поміж упирами» [6]. Але ніякі ворожі потуги знищити «нашу пам'ять, наші книги древні», привласнити «землі, і людей, і назву» не здатні припинити поступ українського світу: «Хай же знають – Україну Бог Всевишній любить. // З нами ласка, з нами правда, з нами вища сила, / З нами слово Кобзареве на Вкраїні милій» [6].

Поетеса вважає Шевченка одним із найголовніших оберегів української нації, рідної культури. У вірші «Уклін Нечую» вона в цьому контексті зазначає: «Трималася земля на трьох китах, / Коли навкруг ревіли океани. / Так нашу рідну мову у віках / Прославили Тарас і два Івани» [6]. Отже, діяльність тріади Шевченко – Нечуй-Левицький – Франко стала запорукою самоствердження українців, їх багатовікового існування як національної спільноти.

З Корсунем пов'язана доля відомого художника і педагога Івана Максимовича Сошенка (1807-1876), який відіграв помітну роль у житті Кобзаря. У своїй творчості Анна Савранська, звісно, не могла оминути історії взаємин двох визначних діячів. У поемі-присвяті «Івану Сошенку» авторка приділяє значну увагу стосункам художника з Тарасом Шевченком, послуговуючись документальними джерелами, легендами, переказами. У її творі Іван Максимович, мандруючи пароплавом повз Чернечу гору в Каневі, схиляє голову перед святинею, адже там «менший друг, земляк, Кобзар – спить на кручі» [6]. Митець мимоволі піддається зливій спогадів. Та і є ж що воскресити в пам'яті. Наче кінокадри, летять уривчасті спомини: «Академію згадав, днину кожну... / «Кинь ті вірші, – закликав, – ти художник!» / Не почув Тарас порад. Погубили...» [6]. Старшому на кілька років другові судилося пережити Шевченка на п'ятнадцять літ, а відтак стати свідком зростання слави непокірного співця по його смерті: «А поетом став Тарас геніальним... / Скільки лиха на той час мав, опальний! / А любов людей яка!

Й досі суща, / Як оця Дніпро-ріка невмируща» [6]. Згадуються Сошенку й молоді літа Шевченка, і його любовні пригоди: «Наче образ виникав між думками... / Як Тараса світ кохав! Надто дами... / Здібний зоряний юнак... Ладний, жвавий, / Зразу видно – цей козак гідний слави» [6]. І це при тому, що «юний геній був рабом. Як це дико!» [6]. Зі щирим співчуттям та уболіванням поставився Іван Сошенко до життєвих і творчих перспектив Тараса, «у земляцтво його ввів, до Гребінки», запропонував викупити хлопця з кріпаччини, що було з часом реалізовано. Але ніколи не пишався й не хвалився зробленим для Кобзаря: «Кажуть друзі, без Сошенка ні зроду / Не було б у нас Шевченка в народу... / У душі Іван Соха посміхався – / Скромний майстер без гріха марнославства» [6]. Вдаючись до психологічного портрета художника, якому випало стати другом великого поета, авторка фіксує такі риси, як здатність до співпереживання, чуйність, готовність до самопожертви заради інших.

Спогади про Тараса і про свої минулі роки тісно переплітаються в пам'яті героя поеми, і кожна думка про Кобзаря сповнює його єство світлом і теплом, а ще захопленням, бо «Шевченко – Прометей, це вже доля. / Ніс вогонь він до людей, звав до волі. / Він же правду воскрешав, славу й сили, / За життя пророком став, Боже милий! / Часто бачив поміж тим й вовчі очі, / Бо й стояти поряд з ним – то був злочин» [6]. Мимоволі Іван Максимович співставляє сторінки їхніх життєписів, бо було чимало подібного і відмінного. Зокрема випробування солдатчиною. Якщо Сошенко уникнув багатолітньої муштри, то Кобзареві така доля випала як покарання за його волелюбність і громадянську сміливість: «Йван згадав, як мав колись йти в солдати, / Та не в чергу узяли його брата... / А Тарас – немов за гріх, мов злочинець... / Сам – найбільший серед всіх українець!» [6]. Ставши відомими митцями, обидва залишились простими й щирими в стосунках, без пихи чи погорди, адже «один в них гарний рід, бо краяни» [6]. Зустрівшись, «рибу вудили в Дніпрі, їли юшку, / Говорили на горі душа в душу», як і личить давнім приятелям. Та довелося Іванові Максимовичу стрічати свого

друга й «на прощальній, на останній дорозі, / Де під наглядом жандармського ока / Патріоти проводжали пророка» [6]. А як сам уже доживав віку, то зазнав турботи й піклування з боку Шевченкових родичів – Варфоломія та його доньки Ганни, які дбали, «щоб доглянутим старий був старанно», а як помер, то гідно провели його у вічну дорогу разом з іншими корсунчанами, бо ж це був «наш художник, / Друг Шевченка, побратим невельможний, / З надрослянської краси, з Богуслава / Батьківщини вірний син, її слава» [6]. Відзначимо, що з ініціативи письменниці Анни Савранської скверові, де покоїться прах митця-земляка, міська рада Корсуня-Шевченківського в 2009 році надала його імення: «Сквер Сошенка» – там лежить друг Тараса, / Спокій він знайшов душі поза часом» [6]. Показово, що в цьому містечку вулиці, які носять імена Тараса Шевченка та Івана Сошенка, знаходяться поряд.

У творах Анни Савранської неодноразово варіюються родинні мотиви, пов'язані з постаттю Т. Шевченка. У розділі «Відступ про минуле Корсуня» з твору «Преміальний тур на Чигиринщину поеток Антоніни й Анни, жартома й серйозно» йдеться про гостювання Тараса у родичів: «Де Кобзар жив у Варфоломія? / Де плекав про Україну він мрії? / Тільки й знаємо: десь на цім схилі / Жінка брата папери палила... / Марно класти на неї провину – / То віками палили Україну» [6]. Принагідна згадка про В. Шевченка розширюється до його поетичного портрета: «Окупанти ж бояться, як чорта, / Й гублять кожного в нас патріота, / Тож і брат Кобзаря впав в немилість. / Тій розумній людині судилось ще купити Чернечу – не жити! – / Для могили. Й за догляд платити. / Управитель маєтку у пана / Свою місію знав бездоганно» [6]. Для авторки Варфоломій Григорович є гідним представником роду Шевченків, волелюбцем, що зазнав переслідувань, палким і невтомним пропагандистом доброї пам'яті про Кобзаря.

У розділі «Шлях Холодним Яром» Анна Савранська віддає данину шани резиденції Б. Хмельницького в Суботіві на Чигиринщині. Особливу

увагу вона приділяє церкві, оспіваній Кобзарем у містерії «Великий льох» (у фінальній частині «Стоїть в селі Суботові...») та увічненій ним як майстром пензля за перебування в цьому селі 1845 року («Богданова церква в Суботові»). Для героїнь твору поетеси ця пам'ятка є й свідком історії, і мистецьким шедевром, що зберігся і прийшов у сучасність із глибини століть: «Наш уклін тобі, церкво Іллінська! / Видно всім – це бароко українське. / (Подивись на синеньку купюру, / Там з малюнка Шевченка гравюра)» [6]. Принагідна згадка (не без гордості) про репродукцію Кобзареві малярської роботи на грошах незалежної України констатує здійсненість заповітних мрій і великого гетьмана, і Тараса Шевченка про самостійну державну Україну. Вона реалізувалась, і в цій вільній демократичній країні і Б. Хмельницького, і Кобзаря вшановують як видатних патріотів, ідеологів національного державотворення.

Ведучи мову про героїв Холодноярської республіки, про подвижництво Василя Чучупаки, Івана Деркача, Костя Блакитного, Івана Петренка, Герасима Нестеренка-Орла, Анна Савранська наголошує, що ці злети патріотизму, справжня народна війна проти більшовиків – це «провидіння Тараса святії» [6]. І ці традиції не забувають сучасники письменниці – козаки незалежної України, які щороку збираються на віче до Холодного Яру на Черкащині: «Невмирущий вогонь здобувають, / Як Кобзар заповів» [6]. Серед них поетеса згадує й земляка-корсунця Романа Боровика, чорного козака, сотника «гордого і хвацького», котрому присвятила також окреме віршоване послання. Такі, як він, натхнені й мобілізовані Шевченком. Це «край Боровика Романа, / Який підняв над Россю давній стяг! / І звідси, де незламного Тараса / Живуть стежини в скелях котрий вік, / Звучить потужний голос тулумбаса – / То Корсунь прославляє Боровик» [6].

У циклі «На художній виставці. Експромти» Анна Савранська виділяє серед присутніх на мистецькій імпрезі в Корсуні майстра пензля Сергія Давиденка, який звертається в своїх полотнах до Шевченкової тематики:

«...Раз наміряв він Тараса біля кручі, / Як той виписує і скелі, й Рось співучу...» [6]. Як відомо, Кобзар за відвідин цього міста зацікавився ним як художник, зокрема виконав малюнок тушшю «В Корсуні» (28.04 – 12.07.1859), що увійшов до альбому 1858-1859 рр. Тож поетеса надає творові про Сергія Давиденка екфразисні штрихи, відображаючи мотиви й мікрообрази Тарасового полотна, виконаного в її ріднім місті.

Корсунська присутність Кобзаря варіюється й у вірші Анни Савранської «Т. Шевченко у княжому парку» з циклу «Сюжети про кохання. З журналістського блокнота». Йдеться про взаємини поета й художника з місцевою знаттю, зокреми Лопухініми: «Хоч князь Павло колись був декабрист, / З Шевченком знатися – не знати меж! / Брюллова учень, певно, має хист, / Та має й нагляд поліцейський теж... / Замовив брат слівце за нього – в парк Тарас щоденно ходить на пленер» [6]. Авторка щиро жалкує, що не все з малюнків, виконаних у той період, збереглось: «Він малював два тижні. Що і як – / Шкода, лишилось мало дотепер» [6]. Принагідно у творі йдеться про невдалу спробу Т. Шевченка засватати наймичку В. Шевченка Харитину Довгополенко, що була кріпачкою Лопухіних, і здійснити свої сподівання на сімейне життя. Поет «вимріяв собі дружину – / Листи розкажуть нам про Харитину» [6]. Але, як і в інших подібних випадках пошуку супутниці по долі, корсунська інтимна історія для Тараса Григоровича була нещасливою. Драматизм тих подій став імпульсом до написання Кобзарем ліричних перлин «Дівча любе, чорнобриве...» та «Ой діброво – темний гаю!..», в яких щемливо відлунюють мотиви нереалізованого сімейного щастя та вимріяного, але так і нездійсненого батьківства.

У вірші-акварелі «Осіннє диво золоте» з підзаголовком «На вулиці Шевченка» простежується, як лірична героїня твору фіксує для себе чарівливу метаморфозу: «перевтілилося літо / В осіннє диво золоте» [6]. Ця алюзія повертає читача до знаменитої Кобзарєвої замальовки з поезії

«Минають дні, минають ночі...»: «...Минає літо. Шелестить / Пожовкле
листя...» [7], або ж у ширшому ракурсі до Шевченкового шедевру «Ой
дїброво – темний гаю!..», де метафорично окреслюються споконвічні зміни в
природі, здійснювані волею і провидінням Усевишнього. Зокрема йдеться й
про «ризу золотую» осені, щедру даровану природі турботливим Творцем-
батьком. Та і як, ідучи вулицею великого поета, свідомо чи підсвідомо не
відгукнутись на якісь його ліричні характеристики довкілля. Мимоволі
зринають різні асоціації, викликані розмаїтим художнім світом Кобзаря. Про
дитячі враження від цієї ж вулиці Шевченка у Корсуні розповідає й
автобіографічний вірш Анни Савранської «Моя дорога зі школи».

Кобзаревий ракурс і нині присутній у творчих проєктах письменниці.
Про це свідчать її найсвіжіші публікації в періодиці. Наприклад, у вірші
Анни Савранської «Співанка-черкащанка», вміщеному в корсунській газеті
«Надросся» від 11 серпня цього року, традиційно присутнє Шевченкове
імення в контексті вражень від російсько-української війни, яка триває:
«Нині – бій з рашистами. / Нам боротися не ново / З силою нечистою. / Не
паскудьте нам простори / Бомбами, фугасами. / Ми святу земельку орем, / В
нас земля Тарасова!» [8].

Почекаємо від письменниці нових ідей, нових варіацій ліричної й ліро-
епічної Шевченкіани.

Висновки. У поетичній творчості Анни Савранської широко
репрезентовані Шевченкові мотиви. Інтертекстуальні зв'язки між доробком
письменниці та віршами й поемами з «Кобзаря» виявляються через
використання алюзій, ремінісценцій, цитат, епіграфів тощо. Авторка часто
вдається до парафраз, стисло передаючи зміст поетових сентенцій. З мозаїки
ліричних і ліро-епічних текстів Анни Савранської постають образи Тараса
Шевченка та близьких йому людей (друга Івана Сошенка, троюрідного брата
і свояка Варфоломія тощо), при творенні яких застосовуються портретні

характеристики, психологічні деталі, почерпнуті з біографічних джерел, епістолярної літератури, переказів та ін.

Список використаних джерел

1. Волков, М. (2020). Савранська Анна Гнатівна. *Художня культура Шевченкового краю / автори-упорядники: Андрій Белень, Михайло Волков*. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. В., 166-169.
2. Метелиця, В. (2021). Анна Савранська. Тобі, моє місто. Над шумками. *Метелиця В. Надросянські візерунки (за творами митців слова корсунського Надросся*. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. В., 447-458.
3. Немченко, І. (2021). Міфологема води в поезії Анни Савранської. *International scientific and practical conference Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges: April 23-24, 2021*. Chestochowa, (1), 143-146.
4. Немченко, І. (2022). Патріотична домінанта в поезії Анни Савранської. *Grail of Science: Periodical scientific journal*, (17), 260-265. [III Correspondence International Scientific and Practical Conference *Science of post-industrial society: globalization and transformation processes: 22.07.2022 Vinnytsia, Ukraine – Vienna, Austria*]. Вилучено з: [https:// ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2710-3056/issue/view/22.07.2022](https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2710-3056/issue/view/22.07.2022).
5. Немченко, І. (2022). Жанрова система поезії Анни Савранської. *Grail of Science: Periodical scientific journal*, (18-19), 256-264. [IV Correspondence International Scientific and Practical Conference *An integrated approach to science modernization and transformation: methods, models and multidisciplinary: 26.08.2022 Vinnytsia, Ukraine – Vienna, Austria*]. Вилучено з: [https:// ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2710-3056/issue/view/26.08.2022](https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2710-3056/issue/view/26.08.2022).

6. Савранська, А. (2021). *У Корсуні над Россю: поезії*. Корсунь-Шевченківський: ФОП Майдаченко І. В.
7. Шевченко, Т. (2001). Повне зібрання творів: у 12 т. / редкол.: М. Г. Жулинський (голова) та ін. (1), К.: Наукова думка.
8. Савранська, А. (2022). Співанка-черкашанка. *Надросся*. 11 серпня. 5.

Taras Shevchenko's motifs in Anna Savranska's works

Nemchenko I.

Немченко І. В. Шевченківські мотиви в творчості Анни Савранської *Grail of Science / Грааль науки: Міжнародний періодичний журнал*. 2022. № 20. С.110-117 /за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції / IV CISP Conference «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities» / 30.09.2022 • Вінниця, UKR - Відень, AUT. Дата публікації: 30.09.2022. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/30.09.2022>